

ΙΤΑΛΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ

ΤΟΥ ΓΚΙΟΥΖΕΠΠΕ ΛΟΥΤΣΕ

ΧΑΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ

Η θίλλα «Μαργαρίτα» που ύψωνονταν στην πιο όμορφη τοποθεσία του Κάπρι κοντά στ' αργυρά νερά της γοητευτικής λίμνης και τους δολάνθιστους κήπους, είχε μια παράδοξη ιστορία. Την έμαθα έντελώς τυχαία από το γέρο κηπουρό της και μά την αλήθεια δεν άντέχω στον πειρασμό να μη σάς τη διηγηθώ. Άκούστε την για να δήτε πόσο καμμία φορά μια άφηρημάδα μπορεί να μάς στοιχίση ακριβά και τί μαρτύρια μάς κάνει να υποφέρουμε μια διαβολική μας άτυχία. Γι' αυτό έχουν δίκηο πολλοί που πιστεύουν ότι ή τύχη εύνοει τους τολμηρούς. Όταν σάς χαμογελάη ή εύτυχία, δεν πρέπει να την αφήνετε. Κυνηγάτε την και μην υποχωρήσετε. Ο νικητής, να είσαστε βέβαιος, ότι θα είσαστε έσεις. Δεν θα την πάθετε, όπως την έπαθε ή ήρωίδα αυτής της ιστορίας, που μαράζωσε μέσα στη θίλλα «Μαργαρίτα», περιμένοντας άδικως την άπάντησι του άγαπημένου της. Μά ως σάς τα διηγηθώ όλα με τάξι, γιατί άξίζει τον κόπο να σάς άπασχολήσω μ' αυτή την ιστορία:

Ένα θράδυ λοιπόν, το καταραμένο αυτοκίνητό μου που διαρκώς το έπεσκεύαζα, σταμάτησε απότομα, και παρ' όλες τις προσπάθειές μου και τους θυμούς μου, δεν έννοουσε να πάει εμπρός. Μουτζουρωμένος από τα λάδια κι' άγαναχτισμένος από το κακό μου, στάθηκα τέλος κι' έρριξα ένα βλέμμα γύρω μου για να ιδώ που βρισκόμουν. Ημουν αλήθεια σε μια υπέροχη τοποθεσία που την στόλιζε μια όμορφη θίλλα. Είδα ακόμη πως ήθελα αρκετά χιλιόμετρα μέχρι να φτάσω στη Νάπολι κι' έτσι ήμουν άναγκασμένος να διανυκτερεύσω σ' αυτό το «καθουρντιστήρι». Ο καιρός όμως δεν ήταν και τόσο όμορφος και τα μαύρα σύννεφα που σκέπαζαν τον ουρανό, άπειλούσαν να μεταβληθούν σε μια τρομαχτική και κατακλυσμιαία βροχή. Πρέπει να ξέρετε, ότι το Κάπρι όσο όμορφο είνε την άνοιξι και το καλοκαίρι, το χειμώνα είνε άγριο κι' άνατριχιαστικό. Νομίζεις ότι βρίσκεσαι σ' άριστοκρατικό νεκροταφείο. Η θίλλες είνε κατάκλειστες, οί δρόμοι έρημοι κι' οί λίγοι άνθρωποι που συναντάς είνε κάτι παμπόνηροι χωρικοί ή μικρολωποδύτες. Ήταν φυσικά λοιπόν αδύνατο να μείνω εκεί πέρα, γιατί, τ' όλιγώτερο που μπορούσα να πάθω, ήταν να με γδύσουν. Έτσι πήρα το θάρρος και χτύπησα την πόρτα της θίλλας «Μαργαρίτα», διηγήθηκα τί μου συνέβη και ζήτησα φιλοξενεία. Δεν μου την άρνήθηκαν. Ο γέρο κηπουρός μου έστρωσε το καλύτερο τραπέζι, έβαλε περισσότερα ζύλα στο τζάκι, μου έτοιμάσε ένα περίφημο κρεβάτι και τέλος κάθησε άπέναντί μου, πρόθυμος να πιάση συζήτησι μέχρι το πρωί.

Έτσι έμαθα ότι αυτή ή θίλλα άνήκε στον σινιόρ Ντομένικο Ριτσιότι, ότι αυτός ο κυριός είχε τρεις κόρες, την μια πιο όμορφη από την άλλη, κι' ότι σαν πέθανε άφησε τη φροντίδα της άνατροφής τους, στην πιο μεγάλη, την Τζελίκα. Όσοσο αυτό τ' όμορφο κορίτσι δεν παντρεύτηκε.

— Σε ήλικία είκοσι χρονών, μου είπε ο κηπουρός, άλλαξε ξαφνικά ζωή, έγκατέλειψε τις κομψές τουσαλέττες της και τις συντροφίες της, φόρεσε τ' άκαλαίσθητα φορέματα μιας γρηγας οίκονόμου και ποτέ πειά δεν γέλασε. Δέκα χρόνια άφωσιώθηκε στη μελέτη της βιβλιοθήκης του πατέρα της, έγινε μια

σοφή νέα, μά από τη θλίψη και το κρυφό μαράζι που έτρωγε την καρδιά της, έγινε μια άνθρωπινη σκιά και τέλος την περασμένη άνοιξι έκλεισε για πάντα τα μάτια, αφού είδε πρώτα τις άλλες άδελφές της να παντρεύονται από αγάπη και να ζουν εύτυχισμένες. Έβαλε μάλιστα να της διαβάσουν ένα γράμμα που ήταν κιτρινιασμένο από την πολυκαιρία. Κ' ήταν μά την αλήθεια πολύ όμορφο και πολύ αισθηματικό το γράμμα εκείνο. Ήταν μια σοβαρή πρότασι γάμου.

Κι' ο κηπουρός συνέχισε την αφήγησί του:

— Έ, μπάρμπα Μαρίνο, μου είπε ή έτοιμοθάνατη με την αδύνατη φωνή της, καθώς βλέπεις δεν έμεινα κι' εγώ στο ράφι. Ένας άνδρας που μ' είχε έρωτευθί, με ζήτησε γυναίκα του. Μόνο που το γράμμα του άργησε να έρθη ως έμένα. Τί να γίνη. Η τύχη κυνηγιέται, δεν έρχεται μόνη της!...

»Κι' επειδή εγώ, κύριέ μου, δεν καταλάβαινα τί ήθελε να πη ή Τζελίκα, μου διηγήθηκε με κάθε λεπτομέρεια την τραγική της ιστορία. Ω, κύριέ μου, είνε φοβερό πράγμα ή καρδιά του ανθρώπου. Κρύβει τόσα μυστικά που άσφαλώς αν τα ήξερες θα άνατριχιαζες από το φόβο σου. Μά μήπως κ' ή ίδια ή ζωή μας δεν είνε τόσο παράξενη. Σκεφθήτε ότι ή όμορφη Τζελίκα είχε το κουράγιο να υποφέρη χωρίς κανένα παράπονο τη δυστυχία της και δεν φροντιζε παρά πως να παρηγορη και να κάνη εύτυχισμένες τις άδελφές της. Κι' έπειτα συνέχισε:

— Θα σε λυπήση, μπάρμπα Μαρίνο, αυτή ή ιστορία μου, μά τί να γίνη, μου είπε ή Τζελίκα. Πρέπει σε κάποιον να πω το μυστικό μου. Ποιός ξέρει, μπορεί να το μάθη κι' ο ίδιος ο άγαπημένος μου. Όχι, δεν περιφρόνησι ποτέ τον έρωτά του. Τον άγαπούσα πάντα και τώρα που πεθαίνω αίσιτιομαι ακόμη ότι τον άγαπώ. Μά τον καιρό που τον γνώρισα, δεν είχα το δικαίωμα ακόμη να άγαπήσω. Ο πατέρας μου είχε έμπιστευθί τις άδελφές μου. Αν τον άκολουθούσα τότε, ποιός θα τις άνέτρεφε; Ποιός θα φρόντιζε γι' αυτές; Έτσι άρνήθηκα τον έρωτά του. Έλπίζα ότι θα είχε υπομονή να περιμένη λίγα χρόνια. Μά εκείνος έφυγε μακριά και δεν ξαναγύρισε. Κι' εγώ έμεινα μόνη και με το μαράζι στην καρδιά μου.

»Έρχόντουσαν νύχτες που μου ήταν αδύνατο να κλείσω μάτι. Τότε πήγαινα και καθόμουν στην βεράντα, κτύπαζα τα χρυσά νερά της λίμνης και σκεφτόμουν το θάνατο. Άλλοτε πάλι παρακολουθούσα τη μέρα, το πέταγμα των γλάρων, έτσι καθώς πήγαιναν προς τις φωλιές τους στο βασίλειμα του ήλιου και τους παρακαλούσα να πάρουν με κούλα και την βασανισμένη μου ψυχή. Κι' όμως δεν ήμουν πάντα έτσι. Θυμάσαι; Άλλοτε ή χαρά έκανε ν' άκτινοβολη το προσωπό μου και το τραγούδι μου ήταν ή εύτυχία σας. Ημουν όμορφη τότε. Ξεχώρισα μάλιστα από τις άδελφές μου και κοκκινίζα από την ντροπή μου γιατί οί νέοι σε μένα καρφωσαν το βλέμμα τους. Μια φορά μάλιστα ένας από αυτούς μου το είπε με τόλμη, δίχως καθόλου να διστάση:

— Είσαι όμορφη, Τζελίκα. Είσαι πιο όμορφη απ' όλα τα κορίτσια του Κάπρι!

»Κι' εγώ κατέβασα τα μάτια μου, γιατί φοδόμουν ν' άντικρύσω το φλογερό του βλέμμα. Άρνήθηκα ακόμη τη φιλία

Τζελίκα

του κι' απομάκρυνα κάθε άνθρωπο πού θα τον βοηθούσε να με γνωρίσει. Αὐτός ὁ νέος ἐξασκοῦσε πάνω μου μιὰ ἀκατανίκητη γοητεία. Ἦταν γεμάτος δύναμι. Ποτέ δὲν τὸν εἶχα ἀκούσει νὰ παρακαλῆ. Πάντα ἕνα πράγμα πού τοῦ ἄρρεσε τὸ κυνηγοῦσε μ' ὄλα τὰ μέσα καὶ τὸ κατακτοῦσε. Κι' δὲν φοβόταν τὸν ἔρωτα. Ὡστόσο σὲ μένα φαίνεται ὅτι εἶχε θρῆ τὸ δάσκαλό του. Κάθε ἀρνησί μου τὸν πεισματῶνε καὶ πιὸ πολύ. Κι' ἕνα θράδυσ' ἕνα χορὸ, πλησίασε στο ἱραπέζι μου, πῆρε τὴν ἀδεια τῶν συνοδῶν μου καὶ μὲ πιεσσευσε σ' ἕνα παθητικὸ ταγκό. Φαινόταν ὑπερβολικὰ σοῦαρος καὶ κατάλαβα ὅτι βασανίζοταν ἀπὸ κάποια σκέψι. Γέλος σὲ μιὰ στιγμή μου εἶπε:

— Δεσποίνις Τζελικά, ἡ ἱστορία μας πρέπει νὰ τελειώσῃ. Τὸ μαρτύριο τῆς ἀγάπης σας μου ἔχει ἀναστατώσει τὴν καρδιά. Ἀπόψε εἶνε τὸ τελευταῖο θράδυσ' τῆς ζωῆς μου. Πέστε μου ἕνα ναι ἢ ἕνα ὄχι. Βαρέθηκα πειὰ τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελό σας. Κουράσθηκα νὰ σας αγαπῶ.

Προσπάθησα νὰ ξεγλυστρήσω κι' ἄλλαξα ὀμιλία. Μα ἐκείνος ἐπέμενε. Ἄρχισε νὰ μοῦ λέη τόσο τρυφερά λόγια καὶ τόσο ὠμορφα ὥστε, μὰ τὴν ἀλήθεια, μὲ συγκίνησε καὶ μ' ἔκανε νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν μοῦ ἦταν ἀδιάφορος. Δὲν ξέρω ἐκεῖνο τὸ θράδυσ' πόσες φορές χόρευα μαζί του. Μὰ θυμάμαι ὅτι ἀργὰ τὴν νύχτα χορέψαμε ἕνα ὑπέροχο θάλς καὶ τόσο ὠμορφα, πού ὄλοι ἀποτραβήχτηκαν ἀπὸ τὴν πίστα γιὰ νὰ μᾶς θαυμάσουν καὶ νὰ μᾶς χειροκροτήσουν. Θέλεις ἢ σαμπάνια, θέλεις ὁ ἔρωτας, μοῦ εἶχε γυρίσει ἐκεῖνο τὸ θράδυσ' τὸ μυαλό. Κι' ἔκανα ἕνα σωρὸ τρέλλες. Γυρίσα στὴ θίλλα «Μαργαρίτα» ψιθυρίζοντας ἐκεῖνο τὸ ὠμορφο τραγοῦδι, τὸ τραγοῦδι πού εἶχε κάνει νὰ μιλήσῃ ἢ καρδιά μου καὶ ἔμεινα στὴ θεράντα μου, παρακολοῦθώντας τὸ ζῦπνημα τῆς ἐξοχῆς, γοητευμένη ἀπὸ τὰ τραγοῦδια τῶν πουλιῶν, τὸ ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν καὶ τὰ ὠμορφα χρώματα τῆς αὐγῆς, μὲ τὰ ὅποια στόλιζαν ἢ πρῶτες ἀχτίνες τοῦ ἡλίου τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος.

Μὰ δὲν ἄργησα νὰ συνέλθω ἀπὸ τ' ὄνειρό μου. Σκέφθηκα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ φροντίζω γιὰ τὸν ἑαυτό μου κι' ὅτι εἶχα ὑποχρέωσι νὰ κυτταζω γιὰ τὴν εὐτυχία πρῶτα τῶν μικρότερων ἀδελφῶν μου. Καὶ τοῦτο τὸ ἔγραψα αὐτὸ τοῦ καλοῦ μου. Τοῦ ἔγραψα ἕνα γράμμα, στὸ ὁποῖο τοῦ ἐξηγοῦσα τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν μποροῦσα πειὰ νὰ συνεχίσω τις συναντήσεις μας καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ περιμένῃ λίγο καιρὸ καὶ τότε θὰ εἶχα ὄλη τὴν ἡσυχία νὰ φροντίσω γιὰ τὴν εὐτυχία μας.

Σ' αὐτὸ τὸ γράμμα ὅμως δὲν ἔλαβα καμμιά ἀπάντησι. Απογοητευμένη καὶ νομίζοντας ὅτι κι' αὐτὸς ἤθελε νὰ παίξῃ μαζί μου, κλείσθηκα στὴ θίλλα, ἔπνιξα τὸν πόνο μου κι' ἀφωσιώθηκα στὴν ἀνατροφή τῶν ἀδελφῶν μου. Ἦ μόνη μου εὐχαριστήσις ἦταν ἢ μελέτη. Σ' αὐτὴν ἐσχ' ἦσα τὴν ἀνέλπιδη ἀγάπη μου. Σωστὰ δέκα χρόνια πέρασα μὲ τὴν συντροφία τῶν βιβλίων. Μὰ πάντα μὲ βασάνιζε μυστικὰ αὐτὴ ἀνεξήγητη διαγωγὴ τοῦ ἀγαπημένου μου. Σήμερα πού φνοιωθα τὸν ἑαυτό μου λίγο καλύτερα, θέλησα παλι νὰ διαβάσω καὶ πῆρα ἕνα μυθιστόρημα. Ὄταν τ' ἀνοίξα, εἶδα νὰ πέφτῃ ἀπὸ μέσα ἕνα γράμμα, ἕνα γραμμα πού ἀπευθιόταν σὲ μένα. Ἦταν ἢ ἀπάντησι τοῦ φίλου μου. Μοῦ δὶλανε ὅτι πάντα θὰ μ' ἀγαπάη κι' ὅτι θὰ περίμενε ὅσο καιρὸ ἤθελε ἐγὼ γιὰ νὰ φτιάξουμε τὴν εὐτυχία μας. Ἡ συγκίνησις μου ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε μοῦ σκότωσε τὴν καρδιά. Ὡστόσο πεθαίνω εὐχαριστημένη. Εἶμαι βεβαία ὅτι μοῦ εἶχε γράψει ἀμέσως κι' ὅτι κάποια ἀπ' τις ἀδελφές μου εἶχε πάρει τὸ γράμμα γιὰ νὰ μοῦ τὸ δώσῃ. Μὰ τὸ ξέχασε μέσα στὸ βιβλίο πού οἰσάσε. Καὶ τὸ μυστικὸ αὐτὸ μπηκε στὴ θέσι του καὶ κράτησε σσιτὰ δέκα χρόνια στίς σελίδες τοῦ κρυμμένο τὸ γράμμα τοῦ ἀγαπημένου μου.

Κ' ἢ Τζελικά Ριτσιότι ἔπειτα ἀπὸ λίγο πέθανε μ' ἕνα χαμόγελο εὐχαριστήσεως στὰ χεῖλη, ἀφοῦ ἄκουσε γιὰ τελευταία φορά στὸ φωνογράφο τὸ θάλς πού εἶχε χορέψῃ μὲ τὸν φίλο τῆς τὴν πρώτη φορά τῆς συναντήσεώς των.

Τότε κύριέ μου, γονάτισα δίπλα στὸ κρεβάτι τῆς, σταύρωσα τὰ χέρια στὸ στήθος κι' ἄρχισα νὰ προσεύχωμαι γιὰ μᾶς ὄλους τοὺς δυστυχισμένους, πού εἶμαστε ἀνάξιοι μιᾶς τόσο μεγάλης ἀγάπης, ὅπως ἢ ἀγάπη τῆς Τζελικά, τοῦ ὁ Θεὸς ἄς ἀναπάψῃ τὴν ψυχὴ τῆς.»

Κι' ὁ μπάρμπα Μαρίνο, ὁ κηπουρὸς τῆς θίλλας «Μαργαρίτα», σκούπισε μὲ τὴν ἀνάποδη τοῦ χεριοῦ του ἕνα δάκρυ. Ἐξω εἶχε ἀρχίσει νὰ βρέχῃ.

ΓΚΙΟΥΖΕΠΠΕ ΛΟΥΤΣΕ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΔΟΥΛΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΕΛΠΙΔΑ

(Τοῦ Κόλεριτζ)

Ἐὸλα δουλεύουν στὴν πλάσι. Γιὰ δές! Τὰ μελίσινα βουίζουν, ἀπ' τις φωλιές τους οἱ σάλιαγκοι βγαίνουν, πουλιά φτερου-
(γίζουν,
καὶ νὰ πού κι' ὁ γέρος χειμῶνας κι' αὐτὸς στὸ γαλάζιο
(τοῦ ἀπείρου
ἔχει στὰ μάτια του κάτι ἀπ' τὸ φῶς ἀνοιξιάτικου ὄνειρου.
Μόνος ἐγὼ μέσα σ' ὄλα μὲ δίχως δουλειὰ τριγυρνᾶω
κι' οὔτ' ἀγαπῶ κι' οὔτε μέλι τρυγῶ κι' οὔτε πειὰ τραγουδάω.
***

Κι' ὅμως γνωρίζω κάτι ἀγνωστούς ὄχθους πού ἀμάραντ' ἀν-
(θίζουν
ξέρω κρυμμένες πηγές πού τὸ νέκταρ σὲ ρυάκια σκορπι-
(ζουν.

Ἄ! σεῖς ἀμάραντα —ἀλλοίμονο— γι' ἄλλους, ἂν θέλετε,
(ἀνθίστε,
ἔχι γιὰ μέ! Μὴν ἀνθίστε. Μακρυὰ μου, ρυάκια, κυλίστε.
Μ' ἔν' ἀστεφάνωτο μέτωπο φεύγω, μὲ χεῖλη φρυμμένα,
κι' ἂν μὲ ρωτᾶς, ποῖος σὲ πνίγει καὶ μὸς; ἄκου τοῦτο ἀπὸ
(μένα :

Δίχως ἐλπίδα ἢ δουλειὰ νέκταρ μέσα σὲ κόσκινο χύνει,
καὶ δίχως κάποιο σκοπὸ κ' ἢ Ἐλπίδα δὲ ζῆ' μὴτ' ἐκείνη...

Μετὰφρασις ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ

(Τοῦ Φρανσουᾶ Κοππέ)

Ἦ κουκουβάγια μὲς ἀπ' τὰ χαλάσματα,
πρὸς τὸ Δεκέμβρη κράζει πού τελειώνει
κ' ἢ θλιθερὴ σου θύμισι ἢ μαυρόφτερη
ἀκόμα τὴ φτωχὴ καρδιά μου ἰσκιώνει.

Δοκίμασες ποτέ σου τις ἀμέτρητες
τις ὄρες, νὰ κριτῆσης πού πετᾶνε
Πόσες λαμπρές ἀπ' ὄσες δὲν περάσανε
καὶ πόσες ὀλοσκότεινες θὲ νᾶναι;

Ἄσε λοιπὸν τις μέρες νὰ περνοῦνε.
Ἦ, πόσα δάκρυα κρύβει ἕνα φιλι
κι' ἀγκάθια τὸ τριαντάφυλλο πού ἀνοίγει!

Κάνουν καλὸ τὰ χρόνια πού κυλοῦνε
θαρρῶ δὲν εἶνε τίποτα ἢ θανὴ
ἀφοῦ ἢ ζωὴ μας εἶνε τόσο λίγη.

ΙΟΥΝΙΟΣ

(Τοῦ Φρανσουᾶ Κοππέ)

Στὸν κόσμο αὐτὸ ἀκλουθώντας τὴν ἐλπίδα
οἱ ἄνθρωποι ὅταν ρθοῦν καὶ τὸ πουλιά
πού λίγο ζοῦν, πρώτη ἔχουνε φροντίδα
νὰ κάμουν τὴ μικρὴ τους τὴ φωληά.

Μὲ λίγη λάσπη κι' ἄχυρα μιὰ μέρα
χτίζουν μιὰ ταπεινὴ καὶ φτωχικὴ
στέγη πού τρέμει κάτου ἀπ' τὸν ἀγέρα
νὰ κρύψουν τὴν ἀγάπη τους ἐκεῖ.

Ἄπὸ τὰ μάτια τὰ μαγευτικὰ
μιᾶς κέρης ἢ καρδιά μου πληγωμένη
ἔκλεινε τέτοια ὄνειρατα γλυκὰ
βαθειὰ τους κ' ἦταν πάντα εὐτυχισμένη.

Κι' ἐγὼ νὰ θεμελιώσω τὴ φωληά μου
ποθοῦσα χαρωπὸς καὶ θαρρετὸς,
μὰ κάθε ἀπαντοχὴ μου ἔρριξε χάμου
φυσώντας ὁ βορηᾶς ὁ δυνατὸς.

Μονάχος μου σὲ στράτες μακρυσμένες,
θλιμμένος, μὲ τὸ μέτωπο σκυφτὸ
μπρὸς μου ὄλες τις ἐλπίδες μου σπασμένες
—αὐγὰ φωληᾶς πού σπάσανε— κυττῶ.